

Verkkoapila 16.6.2010, Keskipohjanmaa 17.6.2010, Kalajokilaakso 18.6.2010

Hyvä puheenjohtaja, ministeri Mari Kiviniemi,

Olette luvanneet avointa ja rehellistä politiikkaa, onnittelut! Pian tehtäviin suuriin energiaratkaisuihin liittyy runsaasti epäilyjä päätöksenteon riippumattomuuden toteutumisesta.

”Energiapaketti tuhoaa poliittisen uskottavuuden”, kirjoittaa Tampereen yliopiston kansainvälisen politiikan professori Vilho Harle (Kaleva 12.6.), jonka mielestä käsillä olevat ydinvoimapäätökset voivat olla poliittisen pelaamisen mestarinäytös, ratkaisu energiantarpeen tyydyttämiseksi ja työllisyyden ylläpitämiseksi. Ydinvoiman, ydinjätteiden ja uraanin louhinnan turvallisuus- ja terveysriskit ohittavassa paketissa on kuitenkin pahoja vikoja: ”Ydinvoimaloiden rakentamista ajavien intressiryhmien rooli hallitusneuvotteluissa ja varsinkin työ- ja elinkeinoministeriön korkean virkamiehen rooli ydinvoimalupaa hakeneen yritysroryppään hallinnossa ovat arveluttavia piirteitä jääviyskysymysten kannalta. Juridista jääviydestä ei ehkä ole, mutta poliittisen päätöksenteon riippumattomuus saattaa osoittautua kuplaksi sekä tässä että myös muissa yhteyksissä.”, kirjoittaa Harle. Oikeuskansleri Jaakko Jonkka pitää TEM:n energiaosaston ylijohtaja Taisto Turusta jäävinä ydinenergiapäätöksissä (YLE 16.6.).

Talousvaliokunnan puheenjohtaja Jouko Skinnari on ilmaissut kolmannenkin ydinvoimalan olevan tulossa. Kahdesta luvasta puhuminen on näin ollen valhetta, kuten oli myös nollasta-yhdestä puhuminen elinkeinoministeri Pekkarisen taholta. Rehellinen ei ole myöskään Pekkarisen esittämä väite, jonka mukaan lisäydinvoimalla saavutettaisiin 10 miljoonan hiilidioksiditonnin päästövähennykset, kun hallituksen tilaama VTT:n raportti kertoo, että ydinvoimalla saavutetaan päästövähennyksiä vain miljoona tonnia reaktoria kohti.

Puoluesihteri Timo Laanisen mukaan poliittisessa toiminnassa ei riitä se, että asiat on hoidettu laillisesti, vaan asiat pitää hoitaa niin, että niiden tiedetään olevan oikein. Tätä mieltä on varmasti myös kansalaisten enemmistö. Epärehellisyyden leimaama energiapaketti asettaa kansalaisten oikeuskäsityksen ja uskon vahvaan, avoimeen demokratiaan todella lujille. Useat asiantuntijatahot ovat arvostelleet myös päätöksenteon kiirehdintää. Mm. energiatutkija, tekniikan tohtori Jari Ihonen (YLE 14.6.) pitää valmistelua puutteellisena, sillä periaatepäätösasiakirjoista ei selviä luotettavasti, miten ydinvoiman lisärakentaminen vaikuttaa ydinsähkön vientiin. Eduskunnan linjaus on, ettei ydinvoimaa rakenneta sähkön pysyvää vientiä varten. ”Demokratian toteutumisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että päätökset perustuvat laskelmiin ja oletuksiin, jotka ovat todennäköisimpiä ja kriittisesti tarkasteltavissa. Hallituksen teettämät laskelmat sähkömarkkinoista eivät täytä näitä vaatimuksia.”, arvioi Ihonen (HS 6.6.).

Mikä on syy valittuun kiirehdintään näin isossa asiassa? Hyvä syy eduskunnan päätöksenteon lykkäämiseen ja huolellisempaan valmisteluun olisi kaikkien tarvittavien selvitysten laadinnan, jääviyskysymysten ratkaisemisen ja perusteellisen harkinnan mahdollistaminen, joita ydinvoimaa koskeva, poikkeuksellisen pitkävaikutteinen energiaratkaisu ehdottomasti vaatii. Eduskunta tekee myönteisiä tai kielteisiä periaatepäätöksiä ydinvoiman lisärakentamisen suhteen ja sillä selvä. Olosuhteet ja tekijät, jotka päätöksentekoa edeltävät ja siihen vaikuttavat, ovat tällä hetkellä kuitenkin sellaisia, joita on hyvin vaikea hyväksyä. Jääviyskysymykset ja epäselvyydet täytyy avoimesti arvioida ja julkisesti käsitellä. Selkeistä ristiriidoista on myös osattava tehdä tarvittavia johtopäätöksiä, mikäli uskottavaa ja luottamusta herättävää politiikka on maassamme tarkoitus harjoittaa.

Arvoisa puheenjohtaja Kiviniemi, millä toimenpiteillä tulevana pääministerinä aiotte ratkaista energiapäätöksiin ja niiden valmisteluun liittyvät ongelmat? Vakavia ongelmia on ilmiselvästi useita ja ne ovat sen laatuista, ettei niitä voida maton alle lakaisten Suomessa hyväksyä.

Kunnioitavasti,
Hanna Halmeenpää, Kalajoki